

Luovatko hyvinvointialueet turvallisuuden tunnetta?

Hyvinvointialueiden perustamisen ideoita ovat erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon sujuva yhteistoiminta. Mitä paremmin perusterveydenhuolto, sairauksien ennaltaehkäisy ja hyvinvoinnin tukeminen toimii, sitä vähemmän tarvitaan kallista erikoissairaanhoidoa. Erikoissairaanhoidon ristiriita on, että hoidon erikoistumiselle ja kustannusten kasvulle ei ole ylärajaa.

Erikoissairaanhoidon keskittäminen ja yhteistyö yli hyvinvointialueiden rajojen on luonnollinen kehitys, kun hoito nimensä mukaisesti erikoistuu ja vaatii erityisiä taitoja. Erikoissairaanhoidossa keskimääräiset hoitoajat ovat lyhentyneet paljon. Tästä syystä sairaaloiden ja hyvinvointialueiden rajat ylittävä yhteistyö ei vaikuta samalla tavalla potilaisiin ja heidän läheistensä tilanteeseen kuin perusterveydenhuollon ja pitkäaikaisten hoitopaikkojen keskittäminen hyvinvointialueen sisällä.

Sen sijaan pitkäaikaishoidon järjestelyt voivat siirtää ihmisiä kauas kotipaikkakunnaltaan, mikä vaikuttaa merkittävästi myös heidän läheisiinsä. Hoidon lähtökohtana tulisi olla ihminen osana omaa yhteisöään. Kehitys on lisännyt erityisesti ikäihmisten ja heidän omaistensa epäluottamusta ja turvattomuuden tunnetta terveystalvija kohtaan.

Hyvinvointialueiden on tehtävä strateginen ja poliittinen päätös, miten resurssit jaetaan erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoitoon. Erikoissairaanhoidon kehittäminen on päätöksentekijöille selkeämpää ja konkreettisempää kuin perusterveydenhuollon ”arkisempi” ja ei niin hohdokas puurtaminen. Perusterveydenhuollon kehitystyö edellyttää pitkäjänteistä päätöksentekoa.

Lopulta kyse on hyvin yksinkertaisesta asiasta: saako ihminen elää ja vanheta omassa yhteisössään vai ei. Tämä kysymys ei ole hallinnollinen – se on inhimillinen. Ja siihen meidän on uskallettava vastata.

Eläkeliiton Etelä-Pohjanmaan piirin kevätkokous 28.4.2026, Peräseinäjoki

Anna-Liisa Ruutiainen
Piirin puheenjohtaja

Tommi Kamppinen
Piirin toiminnanjohtaja